

Итоговый балл _____
подпись председателя жюри

подпись председателя жюри

**олимпиады «МагистрииУм» для поступающих в магистратуру
ФГОУ ВО «Казанский (Приволжский) федеральный университет»**

2024-2025 учебный год

~~Башмак - башмак асгарыяныч~~ Минута - минут - рут тилеңдә руд кестилергә көмөшөткәсү
~~таш этәтә - асгарыяныч~~ Шаар - шакар - протда Сүз Башмак сөзү өстү.
Башма - башма (этиңдә күрүшә Сүз уртасыта сөзү өстү).
Сүз - сүз (этиңдә Сүз сүзүтә сөзү өстү)
Күрүшә - күрүш (апокетя. Башмак бер күрүшәтә күрү)

Татарский язык	тугыз	кер	эч	тел	теш	керфек
Казахский язык	тоғыз	кір	іш	тіл	тіш	кірпік
Турецкий язык	dokuz	gir	iç	dil	diş	kirpik
Азербайджанский язык	dokuz	gir	iç	dil	diş	kirpik

Э-и кривые

«Kiiz» - Куз - означает связь на илтоисе тюрк. яз.; 2) «Пилузу (y/diz)» - звезда на тюр. 3) «Cy - «su» - вода на общет. слов 4) «Ата - 5) Ана.

Следствие этих слов в ряде торговых урков объясняется их общими происхождением от пратюркского урков-
Пратюркский урков - это реконструированный урков-предок всех торговых урков. Слова пратюркские выше существовали в пратюркском урков и превратились впоследствии в юрковские - конкретными торговыми урками с многочисленными фонетическими изменениями, которые произошли в результате исторического развития отдельных урковских ветвей.

VI. Какой праздник тюркских народов Вам знаком? Кто его проводит? Когда проходят торжества? С чем связан данный праздник? Какие ритуалы праздника существуют? Напишите об этом. / Төрки халыкларда үткәрелә торган кайсы бәйрәм Сөзгә таныш? Аны кемнәр үткәрә? Бу бәйрәм нәрсә хөрмәтенә уздырыла? Анда нинди йолалар үтәлә? Шул хакта языгыз. (За содержание, речевое оформление и грамотность – 10 баллов. За каждый ответ на вопрос - 2 балла. Итого - 20 баллов).

Иң мурд Бәйрәм - 21 мартта уздырыла. Бу бәйрәмнең башында иң мурд торган Төрки халыклар иң мурд шайтанга каршы чакырыла. Иң мурд бәйрәмнең өлкәннәре иң мурд кызыл ташларны иң мурд шайтанга каршы чакырыла. Иң мурд бәйрәмнең өлкәннәре иң мурд кызыл ташларны иң мурд шайтанга каршы чакырыла. Иң мурд бәйрәмнең өлкәннәре иң мурд кызыл ташларны иң мурд шайтанга каршы чакырыла.

Иң мурд ук татарларда Сабантуй иң мурд бәйрәм дип атала. Бу 921 елларда бәйрәмнең киле. Иң мурд бәйрәмнең өлкәннәре иң мурд кызыл ташларны иң мурд шайтанга каршы чакырыла. Иң мурд бәйрәмнең өлкәннәре иң мурд кызыл ташларны иң мурд шайтанга каршы чакырыла. Иң мурд бәйрәмнең өлкәннәре иң мурд кызыл ташларны иң мурд шайтанга каршы чакырыла.

VII. Ниже представлена башкирская народная сказка. Найдите там падежные формы имен существительных и запишите их. / Түбәндә башкорт халык әкиятә бирелгән. Андагы килеш формаларын табып языгыз. (10 баллов).

Бер крәстиән базардан кайтып килә икән. Тауарын, ике кәрзингә тултырып, бамбук көйәнтәгә элөп алган. Шулай килә торғас, кис еткән, караңгы төшә башлаган. Крәстиән дә азымын тизләткән. Юк, курккандан түгел. Шулай за кара урманда нимә генә булмаска мөмкин?!

Капыл шырлык араһынан бик зур Юлбарыс килеп сыжкан. Крәстиән каушауынан көйәнтәһен ергә ташлаган да януар алдына килеп тубыккан.

— Юлбарыс дуҫ, зинһар, мине ашай күрмә инде, — тип ялбарған меҫкен тауыш менән. — Теймә инде бер юлға. Күрәһең бит, бик ябыкмын, коро һөйәк кенәмен. Мине ашап, барыбер тамағың туймаҫ.

Йөһлек, тештәрен ыржайтып, уға былай тигән:

— Ярай, әгәр минең бер шартыма күһһең, теймәм.

— Шартыңды әйтә күр, Юлбарыс дуҫ!

— Минең кеше акылы тураһында күп ишеткәнем бар. Нимә ул акыл? Ашай торған әйберме? Әллә түгелме? Нисек кенә булмаһын, һин, әгәр тере калғың килһә, хәзер үк акылыңды миңә бир.

— Бирер инем дә ул, — тигән Крәстиән, үкенесле көрһөнөп. — Тик уны үзем менән алып сыжмағайным бит әле. Өйзә һандыкка бикләп калдыр-ғайным.

— Улай булғас, өйөңә барайык.

— Барыр инек тә ул... — Крәстиән, һиндәйер хәүеф барлығын белдереп, тауышын акрынайткан. — Ауыл халкы, күрөп калып, һине үлтереп куйыр тип куркам.

— Улайһа, үзең генә кайтып алып кил, мин ошонда көтөп торормон. — Юлбарыстың асыуы кабра башлаган.

– Ярар, алып килермен, – тигән Крәстиән уға. – Тик һиңә бигүк ышанып бөтмәйем бит әле.

– Ни өсөн?

– Боролоп китеү менән, миңә ташланыуың бар.

Юлбарыс урман яңғыратып көлөп ебәргән:

– Ха-ха-ха! Их, һин, куркак йән! Ундай шигең бар икән, мә, бынау лианалар менән мине анау ағаска куша бәйләп куй.

Крәстиән Юлбарыс кушканса эшләгән. Шунан акыл алып килергә кайтып киткән.

Ул озақ көтөрмәгән, тиз үк килеп тә еткән. Кулында мылтығы, эргәһендә ике иптәше лә бар икән.

– Бына ошо була инде акыл, – тигән ул Юлбарыска, хәйләкәр йылмайып. – Төшөндөңмө хәзер?..

Бусарзан – 4-к. чотин тинеш

тандарын – тинеш тинеш

кәйитәтә – юннәм тинеш

кәйитәтә – юннәм тинеш

Артисын – тинеш тинеш

Уршанда – урш. вант тинеш

кәйитәтә – тинеш тинеш

Юска – юннәм тинеш

Мамантук – тинеш тинеш

Мартиндт – тинеш тинеш

Акитидт – тинеш тинеш

Мартинт – тинеш тинеш

Азатка – юннәм тинеш

VIII. Какое место занимают тюркские народы в современном мире? Напишите эссе объемом не менее 150 слов, представив свое мнение об этом. / Төрки халыкларының бүгенге көндә дөньякүләм урынын Сөз ничек күзаллысыз? Шулар хакта фикерегезне белдереп, 150 сүздән ким булмаган эссе языгыз. (За содержание и речевое оформление – 10 баллов; за грамотность, т. е. за соблюдение орфографических, пунктуационных и языковых норм – 10 баллов. Итого – 20 баллов.)

Тюркские народы играют значительную роль в современном мире, представляя собой богатое многообразие культур, языков и традиций. Раскинувшись на обширной территории от Восточной Европы до Центральной Азии и Сибири, они внесли важный вклад в мировую экономику, политику и культуру. Благодаря своему стратегическому положению, многие тюркские государства, такие как Турция, Казахстан, Узбекистан, Афганистан, выступают важными геополитическими игроками, участвуя в решении региональных и глобальных вопросов.

Экономический потенциал тюркских народов огромен: богатые природные ресурсы, развивающееся сельское хозяйство и промышленность делают их привлекательными партнерами для международного сотрудничества. Культурное наследие, воплощенное в литературе, музыке, архитектуре и в искусстве, обогащает мировое сокровище. В условиях глобализации тюркские народы активно интегрируются в мировое сообщество, сохраняя свою самобытность и уникальность. Они стремятся укрепить сотрудничество, как между собой, так и с другими странами, способствуя диалогу культур и взаимопониманию, что является залогом стабильности и процветания.

Политические тюркские народы проявляют активность на международной арене, такие как Тюркский совет, который способствует сотрудничеству между государствами. В условиях глобализации они стремятся к возвышению своего современного статуса и идентичности, активно продвигают свой вклад в многообразную культурную ландшафт мира.